

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών

Λογισμικό μέθοδοι αυτό-αξιολόγησης

Αλληλεπίδραση Ανθρώπου - Υπολογιστή

Human-Computer Interaction (HCI)

«Η Αλληλεπίδραση Ανθρώπου-Υπολογιστή (ΑΑΥ) είναι η επιστημονική περιοχή που μελετά το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αξιολόγηση διαδραστικών υπολογιστικών συστημάτων, και την μελέτη των φαινομένων που τα περιβάλλουν»

“Human-Computer Interaction is a discipline concerned with the design, evaluation and implementation of interactive computing systems for human use and with the study of major phenomena surrounding them” (ACM SIGCHI 1992)

Ευχρηστία

- Ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (International Organization for Standardization (ISO)) ορίζει την ευχρηστία ως:
  - «... την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και ικανοποίηση με τις οποία συγκεκριμένοι χρήστες μπορούν να επιτύχουν συγκεκριμένους στόχους σε καθορισμένα περιβάλλοντα...»
  - “...the effectiveness, efficiency and satisfaction with which specified users can achieve specified goals in particular environments...” (ISO 9241)

Μετρώντας την Ευχρηστία

- Αφού η ευχρηστία είναι τόσο σημαντική, μπορούμε να την μετρήσουμε?
- Ναι, μπορούμε να καθορίσουμε και χρησιμοποιήσουμε παραμέτρους (metrics) όπως:
  - Ευκολία εκμάθησης (learnability) - ο χρόνος και η προσπάθεια που απαιτούνται μέχρι να φτάσει ο χρήστης στο επιθυμητό επίπεδο απόδοσης
  - Ευκολία χρήσης (efficiency) – υψηλή (γρήγορη) απόδοσης εκτέλεσης έργου
  - Ευκολία συγκράτησης γνώσης (memorability) – ευκολία συγκράτησης της γνώσης της χρήσης του συστήματος
  - κλπ

Έντυπα για την Παρακολούθηση

- έντυπο συγκατάθεσης (Consent Form)
- ερωτηματολόγιο πριν την παρακολούθηση (Pre-questionnaire)
- έντυπο για σημειώσεις (Log-sheet)
- ερωτηματολόγιο μετά την παρακολούθηση (Post-questionnaire)
- περιγραφή εργασιών (Task Descriptions)

Query-Based Evaluation (με ερωτήσεις)

Λιγότερο επίσημες τεχνικές, αποσπούν υποκειμενικά δεδομένα (subjective data), συχνά συμπληρώνουν άλλες προσεγγίσεις

- Συνεντεύξεις – δίνουν ποιοτικά δεδομένα (qualitative), δομημένα ή μη δομημένα, μπορούν να αποκαλύψουν απρόβλεπτα προβλήματα
- Ερωτηματολόγια – δίνουν ποσοτικά δεδομένα (quantitative), λιγότερο προσαρμοστικά, καλό για σαφή σχέδια, μορφές ερωτήσεων: γενικές, ανοιχτές, κλίμακες, multiple-choice, κτλ.

Query-Based Evaluation (με ερωτήσεις)

- Εργαστήρια (workshops), ομάδες εστίασης (focus groups).

Πλεονεκτήματα: παίρνετε απευθείας τις απόψεις του χρήστη, απλές και φτηνές, δυνατότητα να απευθυνθούν πολλοί χρήστες, συμπεριλαμβανομένων και απομακρυσμένων χρηστών (remote users).

Μειονεκτήματα: υποκειμενικά δεδομένα, μπορεί να μην είναι επακριβής.

Παρακολούθηση (Observational Evaluation)

Προσέγγιση που περιλαμβάνει την παρακολούθηση και την καταγραφή της πραγματικής χρήσης συστημάτων (επίσης usability testing, user testing)

χρησιμοποιήστε για να λάβετε:

- διαμορφωτικά δεδομένα (formative data) - (π.χ. προβλήματα που αντιμετωπίζονται)
- συμπερασματικά δεδομένα (summative data) (π.χ. χρόνοι απόδοσης)
- περιλαμβάνει τους χρήστες
- στο εργαστήριο ή στο φυσικό περιβάλλον των χρηστών
- απαιτεί πρωτότυπα χαρτιού ή λογισμικού
- κοστίζει

Η χρυσή προσέγγιση (gold standard approach) στην αξιολόγηση ευχρηστίας.

Πραγματοποίηση της παρακολούθησης

Μέθοδος:

- παρατηρήστε και καταγράψτε την πραγματική χρήση του συστήματος από τους χρήστες
- οι χρήστες συνήθως πρέπει να ολοκληρώσουν προκαθορισμένους, χαρακτηριστικούς στόχους
- οι χρήστες πρέπει να σκέφτονται δυνατά - ταυτόχρονα ή αναδρομικά προφορικά πρωτόκολλα - τι προσπαθούν να κάνουν, γιατί λαμβάνουν μέτρα, τι νομίζουν συμβαίνει
- ο αξιολογητής συνήθως δεν επεμβαίνει

επιλογές καταγραφής: πένα και χαρτί, ακουστική καταγραφή, τηλεοπτική καταγραφή, logs υπολογιστών, σημειωματάρια χρηστών, χρονοσμός

Παραλλαγή: Συνεργατική αξιολόγηση (cooperative evaluation) στην οποία ο αξιολογητής έχει την άδεια να υποβάλει ερωτήσεις στους χρηστών όπως: γιατί; σαν;

Επιθεωρήσεις εμπειρογνώμονα (Expert Reviews)

- Οι επιθεωρήσεις εμπειρογνώμονα είναι αξιολογήσεις που πραγματοποιούνται από εμπειρογνώμονες χωρίς τους χρήστες
- Βασίζονται στην κρίση των εμπειρογνομώνων για να προσδιορίσουν ζητήματα ευχρηστίας
- μερικές φορές ονομάζονται μέθοδοι επιθεώρησης (inspection methods)